

Planul de Acțiuni UE-MOLDOVA

1. Introducere

Extinderea Uniunii Europene de la 1 mai 2004 a determinat o schimbare istorică pentru Uniune în termeni politici, geografici și economici, consolidând în continuare interdependența politică și economică dintre UE și Moldova. Extinderea oferă UE și Moldovei oportunitatea de a dezvolta o relație de continuă apropiere mergând dincolo de cooperare, de a implica într-o măsură semnificativă integrarea economică și de a aprofunda cooperarea politică. Uniunea Europeană și Moldova sunt determinate să utilizeze această ocazie pentru a-și consolida relațiile și a promova stabilitatea, securitatea și bunăstarea. Abordarea este fundamentată de parteneriat, proprietate comună și diferențiere. Ea va contribui la dezvoltarea în continuare a parteneriatului nostru strategic.

Politica Europeană de Vecinătate a Uniunii Europene stabilește obiective ambițioase bazate pe angajamente pentru valorile comune și implementarea efectivă a reformelor politice, economice și instituționale.

Moldova este invitată să stabilească cu UE relații politice, de securitate, economice și culturale mai intense, să intensifice cooperarea transfrontalieră și să împărtășească responsabilitatea pentru prevenirea și soluționarea conflictelor. Unul dintre obiectivele cheie ale acestui Plan de Acțiuni va fi susținerea în continuare a unei soluționări viabile a conflictului Transnistrean.

Nivelul de ambiție a relației va depinde de gradul de angajament al Moldovei pentru valorile comune, precum și capacitatea sa de a implementa prioritățile convenite în comun. Ritmul progresului relației va recunoaște pe deplin eforturile Moldovei și realizările concrete în îndeplinirea acestor angajamente.

Acest Plan de Acțiuni este primul pas în acest proces. Planul de Acțiuni UE Moldova este un document politic care stabilește obiectivele strategice ale cooperării dintre Moldova și UE. Cadrul temporar de implementare a Planului de Acțiuni este de 3 ani. Implementarea sa va contribui la îndeplinirea prevederilor Acordului de Parteneriat și Cooperare (APC) și va încuraja și susține obiectivul Moldovei vizînd integrarea de mai departe în structurile economice și sociale europene. Implementarea Planului de Acțiuni va avansa semnificativ ajustarea legislației, normelor și standardelor Moldovei la cele ale Uniunii Europene. În acest context, Planul de Acțiuni va construi o bază solidă pentru integrarea economică bazată pe adoptarea și implementarea regulilor și reglementărilor economice și comerciale avînd potențialul să sporească comerțul, investițiile și creșterea. Mai mult ca atît el va ajuta la elaborarea și implementarea politicilor și măsurilor vizînd promovarea creșterii economice și coeziunii sociale, reducerea sărăciei și protejarea mediului, contribuind astfel la obiectivul pe termen lung al dezvoltării durabile.

Moldova și UE vor coopera strîns în vederea implementării Planului de Acțiuni.

Uniunea Europeană recunoaște aspirațiile europene ale Moldovei și „Concepția de integrare a Moldovei în UE”. Pentru viitorul apropiat APC rămîne a fi baza valabilă pentru cooperarea dintre UE și Moldova.

Noi perspective de parteneriat

Politica Europeană de Vecinătate deschide noi perspective de parteneriat:

- Perspectiva avansării dincolo de cooperare spre un grad semnificativ de integrare, inclusiv prin accesul pe piața internă a UE și posibilitatea de a participa progresiv la aspecte cheie ale politicilor și programelor UE;
- Ridicarea nivelului oportunităților și intensității cooperării politice, prin intermediul dezvoltării în continuare a mecanismelor pentru dialogul politic;
- Continuarea angajamentului puternic al UE de a susține soluționarea conflictului transnistrean, utilizând instrumentele aflate la dispoziția UE și în strânsă consultare cu OSCE. UE este gată să examineze căile de a-și consolida mai departe angajamentul;
- Oportunitatea pentru convergența legislației economice, deschiderea reciprocă a economiilor și reducerea continuă a barierelor din calea comerțului, ceea ce va stimula investițiile și creșterea economică;
- Sprijin financiar sporit: asistența financiară a UE pentru Moldova va fi disponibilă pentru a susține acțiunile identificate în prezentul document. În acest scop Comisia propune un nou Instrument European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP) care de asemenea va include aspectele foarte importante ale cooperării transfrontaliere și trans-naționale dintre Moldova și (viitoare) statele membre;
- Posibilități pentru deschiderea treptată sau participarea consolidată în anumite programe Comunitare, promovînd legăturile culturale, educaționale, de mediu, tehnice și științifice;
- Susținere, inclusiv asistență tehnică și twinning-ului pentru a îndeplini standardele și normele UE, precum și acordarea sfaturilor și sprijinului direcționat pentru ajustarea legislativă prin intermediul unui mecanism precum este Asistența Tehnică și Schimb de Informații (TAIEX);
- Aprofundarea comerțului și relațiilor economice;
- Stabilirea unui dialog constructiv privind cooperarea în domeniul vizelor între UE și Moldova, inclusiv schimbul de păreri privind posibilitățile oferirii unor facilități în acordarea vizelor în conformitate cu acquis-ul;
- Deschiderea cât de repede posibil a unei Delegații a Comisiei Europene în Moldova.

În lumina îndeplinirii obiectivelor acestui Plan de Acțiuni și a evoluției generale a relațiilor UE-Moldova se va examina posibilitatea unei noi relații contractuale. Republica Moldova și Comisia au propus câteva sugestii în această privință. Utilitatea oricăror aranjamente contractuale va fi considerată la timpul potrivit.

Priorități pentru Acțiune

Planul de Acțiuni stabilește un set cuprinzător de priorități în domeniile incluse în Acordul de Parteneriat și Cooperare. Printre aceste priorități, toate fiind importante, o atenție specială trebuie să fie acordată următoarelor:

- eforturi susținute privind o soluționare viabilă a conflictului transnistrean;
- continuarea consolidării stabilității și eficienței instituțiilor ce garantează democrația și supremația legii; asigurarea derulării democratice a alegerilor parlamentare (2005) în Moldova în conformitate cu standardele europene;
- asigurarea respectării libertății presei și de exprimare;
- continuarea consolidării capacităților administrative și judiciare;
- reluarea cooperării cu Instituțiile Financiare Internaționale (IFI); implementarea acțiunilor vizînd reducerea sărăciei, consolidarea creșterii economice asigurate de sectorul privat și durabilitatea fiscală.
- ameliorarea climatului investițional prin reforme structurale adecvate în vederea asigurării condițiilor nediscriminatorii, transparente și previzibile pentru afaceri, inclusiv prin lupta cu corupția;
- progresul spre un sistem eficient și cuprinzător de management al frontierei pe toate sectoarele hotarului Moldovei inclusiv sectorul transnistrean;
- acționarea în vederea oferirii de către UE a Preferințelor Comerciale Autonome prin asigurarea controlului efectiv al originii mărfurilor din Moldova;
- intensificarea luptei împotriva crimei organizate, inclusiv traficul de ființe umane;
- asigurarea eficienței managementului fluxurilor migraționale, inclusiv inițierea procesului vizînd încheierea unui Acord de readmisie între UE și Moldova;

Progresul în realizarea acestor priorități va fi monitorizat în cadrul organismelor stabilite de Acordul de Parteneriat și Cooperare și Comisia Europeană care va elabora la mijlocul perioadei de implementare a Planului de Acțiuni un raport privind progresul obținut. În baza acestei evaluări, UE împreună cu Moldova va revizui conținutul Planului de Acțiuni și va decide referitor la adaptarea și reînnoirea acestuia. Comisia va elabora un al doilea raport după 3 ani și în baza acestuia vor fi luate decizii privind următorul pas în dezvoltarea relațiilor bilaterale, inclusiv posibilitatea unor relații contractuale noi.

2.1 Dialogul politic și reformele

Democrația și supremația legii

(1) *Consolidarea stabilității și eficacității instituțiilor care garantează democrația și supremația legii.*

- În contextul eforturilor de soluționare a problemei transnistrene, asigurarea reformei legislative și constituționale în conformitate cu standardele europene, continuarea

cooperării la nivel de experți și consultanță cu Comisia de la Veneția și UE, precum și asigurarea unui cadru constituțional democratic și stabil atât pentru cetățeni, cât și pentru instituțiile de stat din Moldova (reîntregită).

- Asigurarea funcționării corecte a Parlamentului, inclusiv reforma imunității parlamentare în corespundere cu propunerile făcute de Consiliul Europei. Asigurarea desfășurării democratice a alegerilor parlamentare în 2005 în conformitate cu standardele europene și eliminarea deficiențelor rămase, identificate în cadrul recomandărilor OSCE / ODIHR.
- Continuarea reformei administrative și consolidarea autoadministrării locale în conformitate cu standardele europene, în special cele ce se conțin în Carta europeană a autogovernării locale și acordarea unei atenții speciale expertizei și recomandărilor Congresului Autorităților Locale și Regionale din Europa, inclusiv în ceea ce privește managementul bugetelor locale de către administrațiile locale și atribuirea competențelor bugetare (resurse care să corespundă responsabilităților). Consolidarea supremației legii prin sporirea eficienței puterii judecătorești și a organelor de drept, respectarea corespunzătoare a hotărârilor Curții Constituționale.

(2) *Revizuirea legislației existente în scopul asigurării independenței și imparțialității sistemului judecătoresc, inclusiv asigurarea imparțialității și eficienței procuraturii, precum și în scopul consolidării capacității justiției.*

- Continuarea și implementarea activității legislative pentru a reforma în continuare sistemul judecătoresc în conformitate cu standardele europene; Reexaminarea și completarea legii privind organizarea judecătorească în scopul asigurării independenței, imparțialității și eficienței sale, inclusiv clarificarea procedurii de numire și avansare, drepturile statutare și obligațiile judecătorilor.
- Asigurarea implementării noii legislații cu privire la procuratură în conformitate cu standardele europene.
- Îmbunătățirea instruirii, în special în problematica drepturilor omului și cooperării judiciare, a judecătorilor, procurorilor și funcționarilor din sistemul judecătoresc, administrația Ministerului Justiției, poliției și închisorilor.
- Dezvoltarea căilor alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv medierea și arbitrajul.

(3) *Asigurarea eficienței luptei împotriva corupției*

- Asigurarea progresului în implementarea recomandărilor Grupului de State din cadrul Consiliului Europei împotriva Corupției (GRECO).
- Finalizarea adoptării măsurilor necesare identificate în autoevaluarea Inițiativei Anticorupție a Pactului de Stabilitate și raportul analitic de bilanț al Republicii Moldova din aprilie 2002.
- Continuarea colaborării cu organizațiile internaționale și societatea civilă în problema dată.
- Implementarea Strategiei Naționale privind prevenirea și combaterea corupției.

Drepturile și libertățile fundamentale ale omului

(4) *Asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv drepturile persoanelor ce aparțin minorităților naționale, în conformitate cu standardele internaționale și europene.*

- Implementarea acțiunilor prevăzute în Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului (PNADO) a Republicii Moldova pentru perioada 2004-2008 (revizuire legislative, consolidarea cadrului instituțional și sporirea conștientizării drepturilor omului).
- Asigurarea aderării la convențiile de bază ale ONU și protocoalele opționale¹ în materie și implementarea eficientă a acestora.
- Asigurarea protecției eficiente a drepturilor persoanelor ce aparțin minorităților naționale;
- Reacția adecvată la concluziile și recomandările structurilor și experților relevanți ai Consiliului Europei privind starea respectării de către Moldova a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale; elaborarea și implementarea legislației privind excluderea discriminării și a legislației care garantează drepturile minorităților, în conformitate cu standardele europene;
- Amendarea legii privind confesiunile religioase în scopul ajustării la cerințele Convenției Europene pentru Drepturile Omului și recomandările relevante ale Consiliului Europei;
- Executarea eficientă a sentințelor Curții Europene pentru Drepturile Omului;
- Introducerea mecanismelor eficiente pre-judiciare și ne-judiciare atât pentru soluționarea litigiilor cât și pentru protecția drepturilor omului; garantarea accesului la informație privind drepturile cetățenilor și mijloacele legale adecvate.

(5) *Dezvoltarea și implementarea cadrului legislativ adecvat pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, precum și pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă victimele traficului*

- Revizuirea legislației anti-traffic, inclusiv a elementelor relevante prevăzute în noile coduri penale și de procedură penală în scopul conformării depline la standardele internaționale privind drepturile omului;
- Intensificarea cooperării în cadrul organizațiilor internaționale relevante în acest domeniu (OSCE, ONU); ratificarea unor astfel de instrumente internaționale relevante cum este Convenția ONU împotriva crimei organizate transnaționale („Convenția Palermo”) și a protocoalelor sale în scopul prevenirii, suprimării și pedepsirii traficului de persoane, în special de femei și copii.

(6) *Eradicarea maltratării și a torturii*

¹ Inclusiv semnarea și ratificarea CCPR-OP1, CCPR-OP2-DP, CEDAW-OP, CAT Declar.Art.21, Declar.Art.22, CAT-OP, MWC, precum și ratificarea CRC-OP-AC, CRC-OP-SC.

- Soluționarea eficientă a cazurilor raportate de maltratare a deținuților de către funcționarii din organele de drept, în special în timpul reținerii înainte de judecată, inclusiv prin adoptarea bazei legale relevante și prevederilor privind instruirea.
- Implementarea recomandărilor Comitetului Consiliului Europei pentru prevenirea torturii;
- Sporirea instruirii în domeniul drepturilor omului a funcționarilor din poliție și personalului penitenciarelor.

(7) *Asigurarea respectării drepturilor copiilor*

- Continuarea eforturilor în scopul protejării drepturilor copilului prin asigurarea implementării Declarației și Planului de Acțiuni convenite la Sesiunea specială ONU privind copiii în mai 2002, inclusiv implementarea unui plan de acțiuni național;
- Implementarea secției relevante din Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului (PNADO) a Republicii Moldova pentru perioada 2004-2008.

(8) *Asigurarea tratamentului egal*

- Continuarea eforturilor pentru asigurarea egalității de șanse pentru bărbați și femei în societate și viața economică, bazate pe nediscriminare.

(9) *Asigurarea respectării libertății de expresie*

- Asigurarea relației transparente între autorități și instituțiile media în conformitate cu recomandările Consiliului Europei; ajutor financiar din partea statului pentru mass-media acordat în baza criteriilor stricte și obiective aplicate egal pentru toată mass-media;
- Elaborarea și implementarea unui cadru legal adecvat ce garantează libertatea expresiei și a mass-mediei, în conformitate cu standardele europene și în baza recomandărilor Consiliului Europei.

(10) *Asigurarea respectării libertății asocierii și susținerea dezvoltării societății civile*

- Amendarea legii privind întrunirile în scopul ajustării la cerințele Convenției Europene pentru Drepturile Omului;
- Dezvoltarea unui dialog eficient între diferite forțe politice ale țării, în rezultatul recomandărilor Consiliului Europei și utilizarea la maxim a oportunităților oferite de acestea;
- Facilitarea și susținerea dezvoltării societății civile, consolidarea dialogului și cooperării.

(11) *Asigurarea respectării drepturilor sindicatelor și a standardelor de bază în domeniul muncii*

- Continuarea eforturilor în scopul asigurării drepturilor sindicatelor și a standardelor de bază ale muncii, în conformitate cu standardele europene și convențiile Organizației Internaționale a Muncii (ILO).

(12) *Asigurarea Justiției internaționale prin intermediul Curții Penale Internaționale (CPI)*

- Ratificarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale și elaborarea prevederilor necesare pentru modificarea Constituției, care vor fi incluse în noul proiect al Constituției, care este în curs de elaborare de către Comisia Constituțională Mixtă. Asigurarea fără impedimente a implementării sale.

Cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate; prevenirea conflictelor și managementul crizelor

(13) *Consolidarea dialogului politic și cooperării în probleme externe și de securitate.*

- Continuarea și dezvoltarea dialogului politic și cooperării cu UE privind Transnistria, probleme regionale și internaționale, inclusiv în cadrul Consiliului Europei și OSCE;
- Colaborarea cu UE în scopul eficientizării instituțiilor și convențiilor multilaterale, astfel consolidând guvernarea globală, a coordonării în domeniul combaterii amenințărilor la adresa securității și abordarea problemelor de dezvoltare.
- Dezvoltarea cooperării privind sancțiunile întreprinse de UE
- Purtarea unui dialog activ între Moldova și UE privind implementarea Strategiei Europene de Securitate.
- Dezvoltarea posibilității pentru alinierea Moldovei la declarațiile privind Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a UE, de la caz la caz.

(14) *Dezvoltarea continuă a cooperării în domeniul combaterii terorismului, neproliferării armelor de distrugere în masă și exportului ilicit de arme*

- Cooperarea în vederea consolidării rolului ONU în lupta multilaterală împotriva terorismului, inclusiv prin implementarea Rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU (UNSC) 1373/01 și 1267/01, prin implementarea și transpunerea în practică a Convenției ONU privind Suprimarea finanțării terorismului; colaborarea în vederea stabilirii unui sistem de schimb de informații între organele de drept relevante și agențiile de aplicare a legilor a statelor membre ale UE și Moldova;
- Implementarea standardelor prevăzute în recomandările Grupului de Lucru pentru Spălarea Banilor din cadrul Planului Financiar de Lucru (FATF) privind finanțarea terorismului.
- Asigurarea respectării drepturilor omului în lupta împotriva terorismului;
- Continuarea dezvoltării cooperării în vederea combaterii traficului de arme și distrugerii arsenalelor, inclusiv în contextul situației din regiunea transnistreană a Republicii Moldova;

- Cooperarea în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă, inclusiv în aspecte ce țin de aderarea la și implementarea instrumentelor internaționale relevante precum și regimul de control al exporturilor în baza Strategiei UE privind Armele de Distrugere în Masă adoptată de Consiliul European în decembrie 2003 și concluziilor Consiliului pentru Afaceri Generale și Relații Externe (GAERC) din 17 noiembrie 2003; Stabilirea unui sistem național efectiv de control al exporturilor care va supraveghea exportul și tranzitul de mărfuri ce au tangențe cu armele de distrugere în masă (ADM), inclusiv verificarea utilizatorului final al tehnologiilor cu dublă destinație;
- Dezvoltarea cooperării UE-Moldova în probleme de control vamal cu grad de risc, asigurând siguranța și securitatea bunurilor importate, exportate și de tranzit.

Cooperarea regională

(15) *Continuarea cooperării Moldovei în activitățile Pactului de Stabilitate (SP) pentru Europa de Sud-Est, complementare implementării prezentului Plan de Acțiuni PEV UE – Moldova*

- Încurajarea schimbului de experiență cu alte state sud-est europene prin participarea Moldovei la activitățile meselor de lucru ale PS;
- Concentrarea asupra acelor inițiative ale PS care pot aduce valoare adăugată și contribui la agenda reformelor interne ale Moldovei;
- Utilizarea flexibilității existente pentru a participa la activitățile PS;
- Continuarea progresului în implementarea de către Moldova a proiectelor regionale din cadrul PS acordând o atenție specială implementării Acordurilor bilaterale de Liber Schimb semnate de Moldova cu țările beneficiare ale Pactului de Stabilitate.
- Susținerea UE pentru participarea Moldovei la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est.

2.2 Cooperarea pentru soluționarea conflictului transnistrean

(16) *Eforturi susținute vizînd soluționarea conflictului transnistrean, respectînd suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova în cadrul hotarelor sale, recunoscute internațional și garantînd respectarea democrației, supremației legii și a drepturilor omului.*

- Participarea constructivă a Moldovei, împreună cu cealaltă parte și mediatorii în procesul de negocieri sub egida OSCE, în vederea soluționării conflictului transnistrean;
- Cooperarea eficientă între UE și Moldova în vederea soluționării conflictului transnistrean în cadrul formatelor convenite, inclusiv consultări privind aranjamentele post-conflictuale și garanții în funcție de necesitate.
- UE să-și intensifice implicarea în susținerea OSCE-ului și a mediatorilor în acest proces, să susțină eforturile Comisiei Constituționale Mixte, și să pregătească implicarea în scenariul post-reglementare;

- Continuarea de către UE a eforturilor sale de a asigura îndeplinirea de către Rusia a angajamentelor de la Istanbul referitoare la Moldova.
- Întărirea dialogului politic dintre UE și Moldova privind conflictul transnistrean.
- Realizarea unor noi progrese semnificative cu Ucraina privind problemele existente pe sectorul transnistrean al frontierei; consolidarea cooperării cu administrația Ucrainei, inclusiv schimbul efectiv de informații despre fluxurile de bunuri și persoane ce traversează frontiera comună. Angajarea activă în consultările trilaterale Moldova-Ucraina - Comisia Europeană privind măsurile de asigurare a managementului și controlului corespunzător al întregii frontiere a Moldovei cu Ucraina, în special a sectorului Transnistrean.
- Susținerea implicării active a societății civile și promovarea valorilor democratice și respectării drepturilor omului.

2.3. Reforma și dezvoltarea social-economică

Creșterea bunăstării populației

(17) Implementarea unor acțiuni majore în vederea reducerii sărăciei, în special prin perfecționarea eficienței sistemului de asistență socială

- Adoptarea și progresarea în implementarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), identificând prioritățile pe termen lung și scurt, aprobate de comunitatea donatorilor în baza celor trei piloni ai reducerii sărăciei, identificați în strategia interimară (SCERS-I) din 2002; în special implementarea condiționalităților relevante privind eradicarea sărăciei și securitatea socială convenite în contextul Programului de Securitate Alimentară al UE.

(18) Reorientarea cheltuielilor publice în vederea reducerii substanțiale a sărăciei în rândurile copiilor și majorării ratei de școlarizare primară

- Implementarea condiționalităților relevante privind eradicarea sărăciei și securitatea socială identificate în contextul Programului de Securitate Alimentară al UE.
- Dezvoltarea măsurilor de protecție a copiilor bazate pe principiul comunității, în special în localitățile rurale, în colaborare cu autoritățile publice locale.
- Raționalizarea beneficiilor pentru copii și sporirea eficacității asistenței pentru familiile nevoiașe.
- Eliminarea factorilor ce limitează accesul la învățământ pentru copiii din familiile nevoiașe și îmbunătățirea accesului acestora la învățământul primar și secundar, în special în localitățile rurale.

Creșterea durabilă, consolidarea finanțelor publice și soluționarea problemei datoriei de stat

(19) Consolidarea creșterii economice și asigurarea durabilității acesteia pe termen mediu

- Ca pas vital spre creșterea economică durabilă, consolidarea stabilității macroeconomice prin promovarea unei politici monetare raționale, orientate, printre altele, spre menținerea inflației, și a unei politici fiscale, orientate, printre altele, spre achitarea datoriilor. În acest context, acordul preliminar asupra unui nou program de reforme cu Instituțiile Financiare Internaționale (IFI) este un element cheie în consolidarea credibilității politicii și în deschiderea accesului la asistența externă concesională, inclusiv din partea UE.
- Identificarea, în comun acord cu creditorii, a unei soluții pe termen lung a problemei datoriei externe prin combinarea unei politici fiscale riguroase și credibile cu restructurarea datoriei externe.
- Adoptarea Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu (CCTM) pentru perioada 2004-2006, integrând bugetul central, bugetele autorităților publice locale, bugetul asigurărilor sociale, fondurile extrabugetare, precum și asistența financiară externă. CCTM urmează a fi bazat pe pronosticuri macroeconomice raționale și va fi în concordanță cu SCERS și cu programele care vor fi convenite cu IFI. Adicional trebuie monitorizate atent obligațiile contingentare.
- Realizarea progreselor în reducerea poverii excesive a datoriei de stat, în particular a celei externe.
- Implementarea măsurilor concrete întru sporirea eficientizării, transparenței și responsabilității în administrarea cheltuielilor publice, consultând experții IFI și ai UE. În particular, amplificarea impactului cheltuielilor sociale asupra nivelului sărăciei. Implementarea măsurilor vizând colectarea impozitelor și extinderea bazei impozabile, în particular prin eliminarea graduală a scutirilor fiscale.
- Stabilirea procedurilor pentru detectarea, soluționarea și urmărirea cazurilor de fraude (suspectate) și altor iregularități ce afectează fondurile naționale și internaționale.
- Asigurarea compatibilității depline a SCERS cu CCTM, fapt ce garantează durabilitatea fiscală.

Economia de piață funcțională

(20) *Perfecționarea economiei de piață funcționale și a climatului de afaceri prin intermediul unor reforme structurale adecvate, orientate în același timp și spre obținerea transparenței și previzibilității condițiilor de desfășurare a afacerilor.*

Avansarea continuă în implementarea cadrului legislativ și regulatoriu precum este prevăzut în Art. 50 al APC.

- Implementarea măsurilor întru îmbunătățirea convergenței în domeniile cheie ale legislației RM cu legislația UE, în particular în sectoarele identificate în prezentul Plan de Acțiuni. Elaborarea unui program de lucru în contextul reformei regulatorii în baza (1) listei de acțiuni ce urmează a fi realizate și legislației ce urmează a fi examinată după ordinea de priorități, și (2) identificării instituțiilor responsabile și a unor termene realiste pentru implementarea acestor acțiuni, susținute de resurse financiare și umane

adecvate și instruirea acestora, precum și a structurilor care să asigure coordonarea între diferite autorități administrative implicate.

- Asigurarea funcționalității depline a organismelor principale de reglementare. Elaborarea unui program de măsuri „flanking”, incluzând standarde îmbunătățite de elaborare a actelor normative și a regulamentelor, asigurând funcționarea adecvată a organismelor de reglementare și urmărind implementarea măsurilor.
- Optimizarea cerințelor administrative pentru companii (aprobarea cadrului juridic relevant; implementarea; simplificarea schemei de raportare și a obligațiilor administrative; limitarea la minim a numărului de licențe și permise necesare pentru inițierea activităților economice)
- Examinarea și implementarea celor mai bune practici privind consultarea și notificarea agenților economici cu referire la noile măsuri de reglementare (transparența) și asigurarea unei perioade suficiente de timp necesare pentru adaptarea la aceste noi regulamente ale desfășurării afacerilor (previzibilitatea). Dezvoltarea dialogului cu investitori și antreprenori privind modalitățile de îmbunătățire a climatului de afaceri.
- Crearea unui mediu de afaceri potrivit pentru societăți, de ex. adoptarea și implementarea legislației privind concurența eficientă și falimentul.

(21) Implementarea programului de privatizare, în special axându-se asupra privatizării la scară extraordinar de largă drept prioritate și a celei a sectorului energetic

- Continuarea îmbunătățirii interferenței între sectorul privat și sectorul public în conformitate cu recomandările Băncii Mondiale.
- Accelerarea și majorarea transparenței programului de privatizare, axându-se în special asupra privatizării la scară largă în sectoarele cheie.

Dezvoltarea rurală și regională

(22) Promovarea dezvoltării regionale echilibrate; reducerea diferențelor economice și sociale între diferite regiuni din țară

- Implementarea măsurilor privind dezvoltarea regională și rurală, luând drept bază abordarea prevăzută în SCERS și utilizând o abordare integrată, bazată pe rezultatele activității anterioare a donatorilor în țară, precum și cele mai bune practici ale UE.
- Elaborarea planului și luarea de măsuri specifice în vederea promovării creșterii Întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM) în regiuni și în spațiul rural (vezi și capitolul IMM).

Politica socială și de ocupare a forței de muncă

(23) Consolidarea dialogului și a cooperării în sectorul social. Asigurarea unei armonizări a standardelor și a practicilor în domeniul social și a politicii de ocupare a forței de muncă din țară cu standardele și practicile UE

- Implicarea în dialog pe marginea politicii de ocupare a forței de muncă și a celei din sectorul social în vederea elaborării unei analize și evaluări a situației curente și pentru identificarea problemelor cheie și a soluțiilor posibile în cadrul acestor politici (dialogul social și civil, sănătatea și securitatea la locul de muncă, echitatea genurilor, dreptul muncii, politica de ocupare a forței de muncă, protecția socială și includerea) mișcându-se gradual către standardele UE în acest sector.

Dezvoltarea durabilă

(24) Promovarea dezvoltării durabile

- Luarea de măsuri primare în vederea implementării strategiei naționale pe termen lung privind dezvoltarea durabilă.
- Finalizarea instituirii structurilor administrative și a procedurilor pentru asigurarea planificării strategice a dezvoltării durabile și a coordonării între actorii relevanți ai procesului.
- Implementarea măsurilor de integrare a considerațiilor de mediu în alte sectoare ale politicii, în particular în industrie, energetică, transport, dezvoltare regională și agricultură.

Obiectiv pe termen lung

- Implementarea strategiei naționale pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă.

2.4. Comerțul, piața și reforma regulatorie

2.4.1. Circulația mărfurilor

Relații comerciale

- Îndeplinirea în totalitate a angajamentelor asumate de Moldova în cadrul titlului III al APC și îndeplinirea tuturor obligațiilor legate de statutul de membru al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC).
- Implementarea cu succes a obligațiilor față de OMC (inclusiv a Acordului TRIPs), precum și a obligațiilor din cadrul APC.
- Eliminarea graduală a licențelor care nu sunt în conformitate cu obligațiile Moldovei față de OMC și în cadrul APC și managementul lor transparent.
- Depunerea eforturilor pentru sporirea transparenței în aplicarea măsurilor regulatorii.

(25) Promovarea capacităților de export ale Moldovei și diversificarea exportului mărfurilor

- Promovarea Grupurilor sectoriale de producători pentru acțiuni comune în promovarea exporturilor pe piețele externe, astfel precum este prevăzut în programul Organizația de promovare a exportului din Moldova (MEPO)

- Asigurarea controlului eficient al originii mărfurilor pentru a putea beneficia completamente de Sistemului Generalizat de Preferințe.
- Perfecționarea cadrului instituțional și a procedurilor de control ale originii mărfurilor prin consolidarea serviciului vamal și revizuirea divizării competențelor acestuia în eliberarea și controlul certificatelor de origine preferențiale și nepreferențiale cu cele ale Camerei de Comerț și Industrie, în vederea creării unei baze solide pentru un eventual regim preferențial de comerț asimetric.

Vama

(26) Implementarea legislației vamale conform standardelor internaționale și UE

- Implementarea prevederilor Codului Vamal dar și a prevederilor ce se referă la controlul vamal al precursorilor, bunurilor contrafăcute și piratate, bunurilor cu dublă destinație și bunurilor culturale.
- Adoptarea și racordarea deplină la Sistemul Armonizat existent, în vederea adoptării Nomenclatorului Combinat.
- Implementarea principiului controlului vamal în baza analizei și selectivității riscurilor și crearea cadrului instituțional relevant.

(27) Ameliorarea funcționării serviciului vamal; simplificarea și modernizarea procedurilor vamale la hotare și în interiorul țării

- Consolidarea capacității administrative, în particular în vederea asigurării unui control eficient al originii mărfurilor, implementarea corectă a regulilor de determinare a valorii în vamă și asigurarea administrației vamale cu suficientă expertiză de laborator internă și externă, precum și dotarea cu suficiente resurse tehnologice și informaționale.
- Dezvoltarea abordării „ghișeului unic” pentru toate documentele ce țin de comerțul internațional și controlul respectiv, pornind de la îmbunătățirea cooperării între serviciile vamale și alte agenții ce activează la frontieră (ex. serviciul de grăniceri, poliția, serviciul veterinar).
- Crearea unui mecanism de asigurare a consultărilor/informărilor permanente a comunității de afaceri asupra reglementărilor și procedurilor de export și import.
- Adoptarea și implementarea Codului privind etica vamală în baza standardelor internaționale (Declarația de la Arusha)
- Dezvoltarea cooperării între UE și RM în domeniul controlului în baza de riscuri, inclusiv privind securitatea și inofensivitatea mărfurilor importate, exportate și tranzitate.

Standardele, reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității (domenii armonizate)

(28) Aproximarea de practicile administrative și legislative ale UE și internaționale privind standardele, reglementările tehnice și evaluarea conformității

- Identificarea în comun a sectoarelor industriale prioritare în vederea aproximării legislației (și o eventuală includere într-un Acord de Evaluare a Conformității și Acceptare a Produselor Industriale, ACAA, cu mențiunea ca toate condițiile să fie acceptate și îndeplinite), inclusiv prin consultări cu producătorii și exportatorii. Continuarea revizuirii standardelor moldovenești existente, cu înlăturarea elementelor obligatorii și armonizarea lor cu standardele internaționale și europene.
- Consolidarea capacităților instituționale în domeniul standardizării, acreditării, evaluării conformității, metrologiei și supravegherii pieței, integrând instituțiile din Moldova, în limitele posibile, în structurile internaționale relevante și anume: Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA), Comisia Europeană pentru Standardizare (CEN), Comisia Europeană pentru Standardizare Electrotehnică (CENELEC) și Institutul European privind Standarde în Telecomunicații(ETSI). Calitatea de membru cu drepturi depline al Organizației Internaționale pentru Standarde (ISO), Comisiei Internaționale Electrotehnice (IEC) și Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (ITU). Revizuirea competențelor instituționale în acest domeniu în vederea evitării concentrării funcțiilor în cadrul unei singure instituții.
- Aproximarea legislației privind responsabilitatea pentru produse defectuoase și inofensivitatea generală a produselor.
- Simplificarea procedurilor de evaluare a conformității în scopul evitării certificării obligatorii a produselor considerate inofensive și testării multiple a produselor
- Dezvoltarea capacităților de supraveghere a pieții în baza celor mai bune practici ale Statelor Membre ale UE

Eliminarea restricțiilor și optimizarea administrării (domeniile nearmonizate)

(29) Facilitarea circulației bunurilor și îmbunătățirea cooperării administrative

- Prevenirea măsurilor discriminatorii și asigurarea posibilității pentru părțile implicate de a identifica problemele și de a se expune pe marginea proiectelor de acte legislative
- Asigurarea existenței unui punct de contact responsabil pentru implementarea circulației mărfurilor, ce ar putea fi utilizat pentru îmbunătățirea schimbului de informații între Moldova și UE, precum, și cu agenții economici
- Analizarea legislației și a procedurilor în vederea identificării și eliminării graduale a eventualelor discriminări aplicate produselor importate. Inițial, analiza poate fi axată pe măsuri naționale: determinarea greutateii, compoziției, marcării, fabricării și descrierii produselor.

Aspecte sanitare și fitosanitare

(30) Perfecționarea sistemului de inofensivitate alimentară pentru consumatorii din Moldova și facilitarea comerțului prin reformarea și modernizarea sectoarelor sanitar și fitosanitar

- Implementarea completă a cerințelor Acordului OMC privind Aplicarea Măsurilor Sanitare și Fitosanitare (SPS) și a Acordului OMC privind Barierele Tehnice în calea Comerțului (TBT)

- Aderarea la Organizația Europeană și Mediteraneană pentru Protecția Plantelor și activizarea participării în cadrul Oficiului Internațional de Epizootie (OIE), Convenției Internaționale pentru Protecția Plantelor și Codex Alimentarius
- Evaluarea serviciului de control sanitar și fitosanitar, în special la frontiera de stat, în vederea comparării corespunderii cu cerințele UE și internaționale
- Elaborarea unei liste de măsuri în baza răspunsului Comisiei Europene privind comerțul cu produse animaliere în vederea armonizării graduale cu principiile comunitare de igienă în prelucrarea alimentelor, însoțind-o cu o schemă de limite temporale a transpunerii legislației comunitare și cu un plan financiar. Inițierea armonizării legislației cu cerințele comunitare în domeniul igienei și prelucrării alimentelor.
- Majorarea gradului de convergență a legislației naționale referitoare la produsele alimentare cu principiile comunitare privind inofensivitatea produselor (Regulamentul 178/2002/EC) și cu cerințele generale de marcarea produselor alimentare (Directiva 2000/13/EC); și eliminarea graduală a sistemului de aprobare înaintea plasării pe piață pentru produsele alimentare.
- Lansarea sistemului de identificare și trasabilitate a animalelor (în special pentru bovine)
- Îndeplinirea cerințelor comunitare privind sănătatea animalelor și industria de prelucrare a produselor de origine animalieră (“Ghidul general pentru autoritățile țărilor terțe cu referire la procedurile necesare de a fi urmate în cazul exportului de animale vii și a produselor animaliere în Uniunea Europeană”, DG SANCO/FVO octombrie 2003)
- Identificarea și desemnarea laboratoarelor naționale de referință în sectoarele sanitar și fitosanitar, atenția deosebită fiind acordată asigurării cu echipament necesar și metodelor adecvate de analiză (reziduuri de pesticide / substanțe contaminante) precum și acreditarea acestora.

2.4.2. Dreptul de stabilire și dreptul societăților

(31) Îndeplinirea în totalitate a angajamentelor din capitolul II, titlul IV al APC (Condiții pentru stabilirea și funcționarea societăților)

- Examinarea completă de către Republica Moldova a cadrului său legislativ național în vederea identificării barierelor pentru stabilirea societăților cu scopul eliminării graduale ale acestora
- Eliminarea măsurilor discriminatorii care afectează investițiile străine
- Asigurarea aplicării în totalitate a clauzei „standstill” astfel încât condițiile de stabilire a societăților să nu fie mai restrictive decât cele de la momentul semnării APC.
- Asigurarea funcționării eficiente a unor structuri administrative adecvate și printre altele a unei structuri guvernamentale centrale ce ar facilita procedura de stabilire a societăților

Dreptul societăților:

- Asigurarea convergenței principiilor cheie ale dreptului societăților, contabilitate și audit la regulile și standardele UE și internaționale în domeniu și a implementării lor eficiente.
- Perfecționarea consecvenței și previzibilității în activitatea autorităților judecătorești și administrative responsabile pentru controlul respectării legislației în domeniul societăților și a condițiilor pentru investiții aferente.
- Asigurarea funcționării efective a unui registru public al întreprinderilor și editarea unui ziar național oficial pentru publicarea unor informații speciale cum sunt organizarea societății și detaliile financiare.
- Consolidarea și asigurarea funcționării eficiente a unei autorități administrative sau judecătorești care ar asigura controlul incorporării companiilor sau legalitatea a astfel de acțiuni.
- Adoptarea și implementarea eficientă a Codului guvernării corporative (poate fi elaborat și de sectorul privat).

Servicii

(32) Eliminarea graduală a restricțiilor pentru a permite o alocare treptată a prestării reciproce a serviciilor între RM și UE în anumite sectoare, în conformitate cu angajamentele OMC și cele din titlul IV, capitolul III ale APC (Prestarea de servicii transfrontaliere)

- Revizuirea completă a legislației naționale de către Republica Moldova în scopul identificării barierelor în prestarea serviciilor și eliminarea acestora
- Stabilirea și asigurarea unei implementări eficiente a unor structuri administrative adecvate, inclusiv a unui organ coordonator central în scopul facilitării prestării serviciilor
- Consolidarea și asigurarea unei implementări eficiente a legislației adecvate, ce ar determina principiile de baza, cum sunt nediscriminarea și, în caz de necesitate, introducerea legislației secundare mai detaliate sau a legislației specifice.

Serviciile financiare:

- Asigurarea implementării recomandărilor Fondului Monetar Internațional (FMI) FSAP (Programul de Evaluare a Sectorului Financiar) .
- Optimizarea unui cadru regulator prudent pentru piețele financiare și supraveghere echivalent cu cel existent în UE.
- Instituirea și instruirea personalului autorităților de supraveghere în sectorul financiar
- Dezvoltarea pieței asigurărilor.

- Instituirea și asigurarea implementării eficiente a unor autorități independente de supraveghere, în conformitate cu standardele recunoscute la nivel internațional (de ex.. G10, IAIS, IOSCO, IASB).

2.4.3 Circulația capitalului și a plăților curente

(33) *Asigurarea aplicării în totalitate a prevederilor titlului V al APC (Plăți curente și de capital)*

- Asigurarea liberei circulații a capitalurilor de investiții directe în societăți sau alte investiții efectuate în conformitate cu prevederile referitoare la stabilirea societăților (capitolul II, titlul IV)
- Asigurarea protecției a astfel de investiții străine și a amortizării și repatrierii profitului și a capitalului

2.4.4.Circulația persoanelor, inclusiv circulația muncitorilor și coordonarea politicilor de securitate socială

(34) *Implementarea completă a angajamentelor din Art. 23 al APC (Condiții de muncă)*

- Asigurarea aplicării complete a clauzei celui mai bun comportament prin eliminarea tuturor măsurilor discriminatorii în bază de apartenență națională ce afectează lucrătorii migranți, cu referire la condițiile de muncă, remunerare și concediere.

(35) *Implementarea completă a angajamentelor din Art. 24 al APC (Coordonarea securității sociale)*

- Continuarea procesului de semnare a Acordurilor cu Statele Membre privind aplicarea integrală a prevederilor privind coordonarea politicilor de securitate socială astfel cum este prevăzut în art.24 al APC.

2.4.5. Alte sectoare cheie

Impozitarea

(36) *Dezvoltarea și implementarea sistemului de impozitare și a cadrului său instituțional conform standardelor internaționale și europene*

- Asigurarea compatibilității integrale a legislației naționale cu normele OMC, inclusiv a prevederilor ce se referă la determinarea locului prestării serviciilor în vederea evitării dublei impuneri, aplicării nediscriminatorii a TVA și a accizelor, precum și rambursarea TVA persoanelor străine nerezidente supuse impozitării.
- Elaborarea și inițierea implementării unei Strategii exhaustive privind administrarea fiscală, atenția deosebită fiind acordată consolidării sistemului de control și colectare a impozitelor
- Dat fiind că Moldova va fi mai apropiată de piața internă a UE, urmează a fi adoptat Codul de Conduită în Impozitarea Afacerilor, în conformitate cu principiile UE

- Încheierea, în caz de necesitate, a acordurilor bilaterale între Statele membre și RM în scopul evitării dublei impozitări.

Politica concurențială

(37) Implementarea angajamentelor privind ajutoarele de stat conform art. 48/2.2 al Acordului de Parteneriat și Cooperare prin asigurarea transparenței depline în domeniul ajutoarelor de stat.

- Identificarea unei definiții uniforme și obligatorii a ajutorului de stat care ar fi compatibilă cu cea a UE (aprobată prin lege sau hotărâre de guvern);
- Asigurarea transparenței complete privind ajutoarele de stat acordate în Moldova, în particular prin (i) elaborarea unei liste exhaustive a instituțiilor / organismelor ce acordă ajutoare de stat, (ii) crearea unui mecanism național pentru centralizarea informației privind ajutoarele de stat acordate în Moldova, în vederea elaborării unor rapoarte anuale privind volumul, tipurile și beneficiarii acestor ajutoare

(38) Implementarea angajamentelor cu referire la anti-monopol conform art. 48.2.1 al APC prin asigurarea suficienței și compatibilității legislației anti-monopol naționale și a regimului de control intern din Moldova cu UE

- Evaluarea eficienței cadrului legislativ curent (legea privind concurența din 2000), inclusiv respectarea principiul nediscriminării, transparenței și corectitudinii procedurale;
- Asigurarea implementării legislației privind concurența, în particular prin:
- Crearea Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței prevăzute în Legea privind concurența din 2000, ca o structură apolitică.
- Asigurarea acordării agenției pentru protecția concurenței a unor împuterniciri adecvate, inclusiv capacitatea de decizie; dreptul la investigații prin autosesizare, dreptul de eliberare de titluri executorii și dreptul de aplicare a sancțiunilor (ex. amende)
- Dotarea cu resurse umane și financiare adecvate, precum și instruirea personalului în domeniul administrării concurenței.

Drepturile de proprietate intelectuală și industrială

(39) Asigurarea unui nivel de protecție similar cu cel al UE, inclusiv măsuri eficiente de constrângere în conformitate cu prevederile art. 49 și 50 ale APC

- Aplicarea standardelor internaționale în acest domeniu, în particular cele prevăzute de Acordul TRIPs .
- Asigurarea funcționării adecvate a sistemului judiciar în vederea garantării accesului la justiție pentru titularii de drepturi și valabilitate și aplicarea eficientă a sancțiunilor
- Consolidarea capacităților structurilor instituționale relevante, precum și ale oficiilor pentru drepturile industriale, drepturile de autor și societățile colective. Extinderea cooperării cu autoritățile din statele terțe și asociațiile industriale.

- Majorarea resurselor alocate pentru constrângere, în special celor alocate serviciului vamal și instanțelor judecătorești, precum și majorarea acțiunilor de sechestrare și acțiunilor de combatere a contrafacerii / piratării bunurilor în sectoarele specifice
- Îmbunătățirea implementării convențiilor relevante menționate în art. 49 (2) al APC. Elaborarea unui studiu privind contrafacerea și pirateria în Moldova și asigurarea unui dialog eficient cu titularii de drepturi.

Achizițiile publice

(40) Dezvoltarea condițiilor pentru adjudecarea transparentă și competitivă a contractelor între părți, în particular prin organizarea de tendere, în conformitate cu prevederile art. 54 al APC

- Eficientizarea funcționării sistemului curent prin creșterea transparenței, accesului la informație, instruirii și reducerii stricte a excepțiilor.
- Asigurarea convergenței cu legislația și principiile cheie ale UE în domeniul achizițiilor publice (de ex. transparență, nediscriminare, concurență și acces la instanțele de recurs) și implementarea lor eficientă.

Statistica

(41) Adoptarea metodelor statistice integral compatibile cu standardele europene în domeniile statistice relevante și consolidarea capacităților instituționale ale Departamentului Statistică și Sociologie a Republicii Moldova (DSSRM)

- Asigurarea efectuării recensământului populației în conformitate cu calendarul stabilit, și urmând recomandările Eurostat/UN-ECE 2000 privind recensământul;
- Elaborarea unei strategii pe termen scurt și lung în vederea armonizării cu standardele UE în domeniile statistice relevante, inclusiv statistica comerțului extern și clasificatoarele statistice;
- Asigurarea compatibilității legislației în domeniul statisticii oficiale cu principiile fundamentale ale ONU;

Controlul financiar și aspectele aferente

(42) Administrarea rațională și controlul finanțelor publice

- Promovarea dezvoltării capacităților administrative adecvate în scopul prevenirii și combaterii eficiente a fraudelor și altor infracțiuni ce afectează fondurile naționale și internaționale, inclusiv crearea unor structuri funcționale cooperante, incluzând toate entitățile relevante la nivel național.
- Asigurarea cooperării eficiente cu instituțiile și autoritățile comunitare relevante în cazul verificărilor în teren și inspecțiilor cu referință la managementul și controlul fondurilor UE

- Perfecționarea administrării finanțelor publice și asigurarea transparenței prin modernizarea Sistemului de Conturi Curente existent, efectuarea unui audit adecvat al veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu sugestiile Studiului Băncii Mondiale privind managementul economic public. Extinderea Sistemului de Conturi prin includerea în bugetul public național al bugetului asigurărilor sociale, fondurilor de asigurare medicală obligatorie, resurselor speciale, fondurilor extra-bugetare. Crearea și implementarea unui sistem informațional integrat pentru managementul finanțelor publice.

Controlul Financiar Public Intern

- Dezvoltarea unei strategii și a unui document de reglementare pentru sistemul de control financiar intern (contabilitatea managerială și auditul intern)
- Stabilirea unui cadru legislativ pentru controlul financiar public intern
- Armonizarea graduală cu metodologiile și standardele acceptate la nivel internațional (Federația Internațională a Contabililor (IFAC), Institutul de Audit Intern (IIA), Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit INTOSAI), precum și cu cele mai bune practici UE privind controlul și auditul veniturilor, cheltuielilor, patrimoniului și responsabilităților publice.

Auditul Extern

- Asigurarea creării și funcționării adecvate a unei Instituții Supreme de Audit independente în conformitate cu standardele internaționale și ale UE privind cele mai bune practici ale auditului extern (standardele INTOSAI – Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit)

Politica industrială

(43) Lansarea unui dialog privind politica industrială în vederea îmbunătățirii cadrului administrativ și regulatoriu pentru societăți, promovării cooperării industriale și consolidării impactului restructurizării industriale, și dezvoltarea cadrului legislativ și administrativ pentru promovarea IMM-urilor, în concordanță cu art. 52, 69 și 70 al APC

- Crearea cadrului legislativ și a infrastructurii adecvate pentru promovarea IMM-uri, conform art.70 (2) al APC.
- Adoptarea și implementarea Cartei Europene a întreprinderilor mici și participarea la ciclul de monitorizare din 2004 (inclusiv coordonarea participării la reuniuni, elaborarea raportului anual național și organizarea unei reuniuni anuale bilaterale cu participarea factorilor de decizie ai Comisiei Europene și RM)
- Pregătirea companiilor pentru deschiderea graduală a unor elemente ale pieței interne pentru agenții economici din Moldova, accentul fiind pus pe informare și instruire. Crearea Centrului European de Informare și Corespondență (EICC) este preconizată.
- În conformitate cu articolele 52 și 69 ale APC promovarea dialogului privind politica industrială și asocierea Moldovei la inițiativele UE pentru a stimula competitivitatea, inclusiv în sectorul turismului (de. ex. schimbul de informații, participarea în rețele, studii și training).

2.5 . Cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne

Problemele privind migrația (migrația legală și ilegală, readmisia, viza, azilul)

(44) *Estimarea proporțiilor migrației legale și ilegale în, prin și din Moldova, monitorizarea și gestionarea mișcărilor migratorii.*

- Schimbul de informații și estimarea proporțiilor referitor la migrația ilegală în UE și Moldova, inclusiv prin crearea unei baze de date pentru monitorizarea fluxului de migrație în, prin și din Moldova;
- Ajustarea legislației interne la standardele UE pentru a incrimina migrația ilegală

(45) *Susținerea gestionării eficiente a fluxurilor de migrații, inclusiv prin acordarea asistenței consultative, financiare și la nivel de experți a Guvernului Moldovei și promovarea activităților acestuia, în special pentru a spori nivelul profesional al personalului vizat prin studierea experienței internaționale și efectuarea stagiilor în instituțiile corespunzătoare ale statelor UE în care se implementează politica de migrațiune.*

- Adoptarea și implementarea Programului Național de Acțiuni al Moldovei în domeniul problemelor de migrațiune și azil (problemele migrației).

(46) *Ajustarea legislației Moldovei la normele și standardele UE, implementarea Convenției ONU din 1951 privind statutul refugiaților și a Protocolului din 1967 privind statutul refugiaților, inclusiv dreptul la azil și respectarea principiului de repatriere benevolă. Ajustarea sistemului autorităților de stat responsabile de implementarea și realizarea legislației în domeniul azilului și refugiaților la normele și standardele UE.*

- Implementarea prevederilor Convenției de la Geneva și Protocoalelor acesteia, în special prin dezvoltarea unui sistem de azil.
- Dezvoltarea unui sistem electronic de schimb de informații între toate autoritățile vizate (serviciul de grăniceri, poliția, Departamentul Migrațiune).
- Consultări referitoare la Regulamentul Eurodac și funcționarea sistemului Eurodac.
- Adoptarea și implementarea Programului Național de Acțiuni în domeniul problemelor de migrațiune și azil (chestiuni ce țin de azil).

(47) *Ameliorarea cooperării privind managementul eficient a fluxurilor de migrație și privind readmisia propriilor cetățeni, persoanelor fără naționalitate și cetățenilor țărilor terțe.*

- Inițierea dialogului privind repatrierea și readmisia în perspectiva semnării unui acord de readmisie între Moldova și UE, luând în considerație dimensiunea umană și aspectele social-economice
- Încurajarea semnării de către Moldova a acordurilor de readmisie cu principalele țări de origine și tranzit
- Formarea, în cadrul structurilor existente, a unui grup mixt de experți care va aborda aspecte ce țin de migrația legală în UE, situația existentă în statele membre, structurile

de gestionare a migrației legale, inclusiv va explora căi de simplificare a legislației, migrației forței de muncă și protecției socială a muncitorilor migranți, precum și programelor pentru reîntoarcerea voluntară și reintegrare;

- Examinarea posibilității de invitare a Republicii Moldova pentru participarea la/ sau observarea activităților organizate în cadrul programelor UE privind migrația (ARGO, AENEAS).

(48) Continuarea dialogului privind cooperarea în problema vizelor

- Schimb de opinii asupra procedurilor Schengen și inițierea dialogului privind posibilitățile facilitării procedurii de obținere a vizelor în concordanță cu acquis-ul
- Dialog și schimb de opinii privind cooperarea în domeniul vizelor (criteriile și procedurile de emiteră a vizelor)
- Dialog privind securitatea actelor

Managementul frontierei

(49) Dezvoltarea unui sistem eficient și comprehensiv de management a frontierei de stat în toate sectoarele de frontieră ale Moldovei, inclusiv sectorul transnistrean.

- Implementarea Concepției privind controlul frontierei de stat, adoptate la 4 decembrie 2003, în special transformarea Departamentului Trupelor de grăniceri într-un organ de executare a normelor de drept și efectuarea amendamentelor corespunzătoare la legislația națională.
- Sporirea cooperării între agențiile competente (dintre autoritățile implicate în gestionarea frontierei de stat), la fel ca și cooperarea cu țările vecine, inclusiv demarcarea frontierelor și încheierea unor acorduri de cooperare.
- Inițierea elaborării unei strategii ample de instruire și aplicații în domeniul managementului frontierei de stat, inclusiv îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul standardelor și regulamentelor Schengen.
- Modernizarea echipamentului și dezvoltarea infrastructurii pentru o gestionare eficientă a frontierei de stat.

(50) Intensificarea și facilitarea cooperării transfrontaliere între Moldova, statele membre ale UE și țările vecine.

- Continuarea „Procesul Söderköping”
- Dezvoltarea cooperării regionale între organele de drept relevante (poliție, grăniceri, servicii de migrațiune și azil, vamă).

Lupta împotriva crimei organizate (inclusiv traficul de ființe umane)

(51) Ratificarea și implementarea deplină a instrumentelor internaționale care au o importanță deosebită în domeniul combaterii crimei organizate.

- Ratificarea Convenției ONU împotriva crimei organizate transnaționale și protocoalelor sale privind contrabanda cu migranți și traficul de persoane, adoptarea și implementarea legislației naționale în domeniu (inclusiv aspectele ce țin de drepturile omului);
- Semnarea și ratificarea protocolului Convenției ONU (a se vedea mai sus) referitor la producerea și traficul ilicit al armelor.
- Consolidarea autorităților de drept din Moldova (poliție, grăniceri, vamă) prin aprovizionarea cu echipament modern, facilități și instruire, în special în scopul sporirii eficienței punctelor de trecere a frontierei. Prevenirea și lupta împotriva exploatarea sexuale a femeilor, copiilor și pornografia infantilă.

(52) *Consolidarea luptei împotriva traficului de ființe umane, în special a femeilor și copiilor și contrabanda cu migranți ilegali, la fel ca și activitățile de prevenire a traficului de ființe umane și reintegrarea victimelor acestui trafic (vezi de asemenea compartimentul Drepturile Omului)*

- Implementarea acțiunilor recomandate la niveluri naționale prin Planul de acțiuni al OSCE de combatere a traficului de ființe umane (aprobat la Maastricht în decembrie, 2003), Capitolele III, IV și V, și consolidarea cooperării în cadrul organizațiilor internaționale relevante (OSCE, ONU);
- Implementarea prevederilor privind combaterea traficului cu ființe umane stipulate în Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2004-2008, (capitolul 7 b);
- Promovarea cooperării regionale între organele de ocrotire a normelor de drept relevante (poliție, trupele de grăniceri, vama și justiție);
- Dezvoltarea suportului legal și psihologic a victimelor având drept scop reintegrarea lor.

Droguri

(53) *Consolidarea continuă a luptei împotriva traficului cu droguri, inclusiv a traficului cu substanțe chimice și precursori, precum și împotriva abuzului de droguri în special prin prevenire și reabilitare, conform art. 76 al APC*

- Continuarea implementării Convenției ONU din 1988 privind Traficul Illicit al Substanțelor Narcotice și Psihotrope.
- Elaborarea Strategiei naționale anti-drog.
- Elaborarea și implementarea programelor de prevenire și de tratament a dependențelor de droguri.

Spălarea banilor, crimele economice și financiare

(54) *Sporirea eforturilor și cooperării în lupta împotriva spălării banilor, conform art. 66 al APC; asigurarea progresului în eforturile de creare și implementare a unui regim cuprinzător de luptă împotriva spălării banilor.*

- Dezvoltarea cadrului legislativ necesar, inclusiv în ceea ce privește scopul și natura mandatorie a tranzacțiilor suspecte înregistrate.
- Consolidarea cooperării între Banca Centrală, instituțiile financiare, alte entități relevante, USF și organele de drept (poliție, vamă, procuratură și justiție) în scopul sporirii gradului de conștientizare de către instituțiile financiare și alte entități relevante a obligațiilor și responsabilităților ce derivă din legislația în vigoare.
- Schimbul de informații privind Sistemul European existent (Unității de Securitate Financiară USF) și sistemul existent în Moldova referitor la spălarea banilor .
- Consolidarea bazei de date inter-instituționale privind tranzacțiile suspecte.
- Promovarea aplicării sancțiunilor eficiente împotriva spălării banilor.
- Dezvoltarea programelor de instruire pentru personalul USF, judecători, procurori și alți angajați din domeniu.
- Intensificarea cooperării și promovarea schimbului de informații între organele de drept și cooperarea între Moldova și organizațiile internaționale precum ar fi OECD-FATF și Consiliul Europei, precum și cu serviciile corespunzătoare ale statelor membre ale UE și organele specializate la nivel european.

Cooperarea polițienească și judiciară

(55) *Adoptarea și implementarea eficientă a legislației și măsurilor pentru dezvoltarea aranjamentelor în cadrul cărora cooperarea judiciară ar putea fi oferită și obținută din partea altor state.*

- Ratificarea convențiilor internaționale relevante privind cooperarea în drept penal și civil, iar în cazul în care ele sunt deja ratificate, încurajarea și susținerea implementării lor.
- Explorarea posibilităților de cooperare între organele de drept din Moldova, Europol și Eurojust, în conformitate cu Convenția privind Europolul și deciziile relevante ale Consiliului.
- Perfecționarea cooperării între agenții și cooperarea cu alte state în cadrul convențiilor internaționale relevante.
- Dezvoltarea în Moldova a metodelor de analiză a riscurilor comparabile cu cele din UE, în vederea ghidării acțiunilor de implementare a legislației și prevenirii crimelor.

(56) *Dezvoltarea continuă a cooperării între organele de drept și judiciare ale Moldovei și ale statelor membre ale UE*

- Elaborarea unui manual privind cooperarea judiciară între Moldova și statele membre ale UE și a unei declarații privind „buna practică” în domeniul unei astfel de cooperări.
- Crearea unei rețele de persoane de contact cu organele de drept din statele membre ale UE în vederea schimbului de informații.

- Introducerea tehnicilor moderne de investigație;
- Dezvoltarea măsurilor anticorupție din cadrul organelor de ocrotire a normelor de drept (poliție, poliția de frontieră, și justiția), inclusiv dezvoltarea Codului de Etică pentru procurori și judecători și implementarea Codului de Etică pentru poliție.

2.6. Transport, energie, telecomunicații, mediu, și cercetări, dezvoltare și inovații.

Transport

(57) Elaborarea și inițierea implementării strategiei naționale în domeniul transportului, inclusiv dezvoltarea infrastructurii de transport

- Dezvoltarea politicii naționale durabile privind transportul, axată, unde este necesar, pe ajustarea în continuare a cadrelor legislative și regulatorii la standardele europene și internaționale, în special pentru sporirea siguranței și securității (pentru toate tipurile de transport).
- Dezvoltarea politicii de infrastructură (identificarea constrângerilor de capacitate, lipsa de echipament inter-modal și lipsa infrastructurii de legătură) pentru a identifica proiectele prioritare de infrastructură în diferite sectoare.
- Crearea unui sistem transparent și pe termen lung de finanțare a drumurilor care ar asigura întreținerea continuă a rețelei drumurilor publice existente.
- Abordarea problemelor de finanțare a infrastructurii (de ex. colaborarea publică/privată, tarife, taxe indirecte, taxe pentru utilizarea drumurilor, etc.). Eventuala extindere a mandatului BEI (Banca Europeană de Investiții).
- Continuarea participării active în dezvoltarea Coridoarelor Pan-Europene și Ariilor, precum și din cadrul programului TRACECA. Eventuala extindere a creditului BEI.

(58) Implementarea măsurilor și reformelor selectate în sectorul transportului rutier

- Adoptarea unor procese regulatorii transparente în eliberarea licențelor și introducerea timpului maxim de conducere a autovehiculelor și odihnă în conformitate cu standardele internaționale.
- Dezvoltarea planului de acțiuni referitor la securitatea circulației (inclusiv pentru transportul mărfurilor periculoase și gradul de uzură a șoselelor) pentru îmbunătățirea securității circulației.

(59) Implementarea măsurilor selectate și reformelor în sectorul transportului feroviar

- Îmbunătățirea timpului mediu de parcurs a trenurilor de mărfuri pe coridoarele selectate, prin studierea profundă a coridoarelor, precizarea obstacolelor de circulație și propunerea soluțiilor.
- Îmbunătățirea securității, vitezei și eficienței (inter-operabilității) serviciilor de transport feroviar.

(60) Implementarea măsurilor selectate și reformelor în sectorul aviației

- Continuarea politicii naționale în domeniul aviației pentru dezvoltarea ramurii (inclusiv o estimare a reformei structurii de piață).
- Revizuirea acordurilor bilaterale privind serviciile aeriene cu statele membre cu perspectiva includerii clauzelor standarde ale Comunității.
- Soluționarea problemelor existente cu statele membre privind implementarea acordurilor bilaterale.
- Intensificarea capacității tehnice și administrative în vederea obținerii statutului de membru cu drepturi depline a JAA. Identificarea posibilităților de participare în EASA și implicarea în Cerul European Unic (Single European Sky).
- Cooperarea în domeniul securității aeronautice (reguli comune în combaterea terorismului internațional)

(61) Implementarea măsurilor și reformelor specifice în sectoarele transportului naval intern și navigației interne

- Implementarea convențiilor relevante din domeniul transportului maritim internațional (inclusiv OIM).
- Îndeplinirea funcțiilor de control a statului-port și statului-pavilion, precum și a rezoluțiilor Comitetului Protecției Mediului Înconjurător OIM privind Securitatea Tancurilor Petroliere.
- Elaborarea politicii naționale în domeniul transportului naval intern pentru dezvoltarea acestui sector (inclusiv modernizarea flotei naționale) și instituirea administrației eficiente.
- Cooperarea cu UE în vederea armonizării politicii securității maritime în baza măsurilor coordonate cu structurile corespunzătoare ale organizațiilor internaționale.

Energia

(62) Elaborarea unei politici energetice actualizate care să alinieze obiectivelor politicii energetice a UE;

- Elaborarea unui document actualizat privind politica energetică cu indicarea surselor de finanțare și a termenelor de implementare.
- Întărirea capacității de monitorizare și prognoză a evoluțiilor în sectorul energetic.

(63) Alinierea treptată la principiile piețelor interne de energie electrică și gaze naturale ale UE

- Elaborarea - în baza experienței Republicii Moldova din cadrul Inițiativei Pieței Energetice Regionale din Europa de Sud Est („Memorandumul de la Atena”) – unei liste

de măsuri pentru alinierea treptată la principiile pieței interne de energie electrică și gaze naturale a UE, însoțită de termene de implementare și un plan de finanțare. Aspectele de reciprocitate urmează să fie abordate în mod corespunzător (deschiderea pieței, normele privind mediul înconjurător).

- Evoluțiile legate de prețul la energie și reformele tarifare îndreptate spre eliminarea distorsiunilor; îmbunătățirea ratei de colectare a facturilor.
- Dezvoltarea în continuare a Agenției Naționale de Reglementare în Energetică îndreptată spre independența acesteia.
- Continuarea restructurării sectorului electroenergetic, termic și de gaze naturale, precum și soluționarea problemei restanțelor la plăți.
- Participarea la evenimentele UE în domeniul energetic.

(64) *Progresele privind rețelele electrice*

- Reducerea substanțială a pierderilor de rețea (în special rețele electrice și termice).

(65) *Îmbunătățirea transparenței, siguranței și securității rețelei de tranzit a gazelor naturale*

- Reabilitarea și modernizarea în continuare a rețelei.
- Identificarea și începerea implementării opțiunilor de reformare pentru rețeaua de gaze naturale (tranzit).
- Instalarea unor dispozitive suplimentare de contorizare a gazelor naturale pe conducte de la punctele de trecere a frontierei.

(66) *Progrese privind eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie.*

- Elaborarea unui Plan de Acțiuni pentru sporirea eficienței energetice, intensificarea utilizării resurselor regenerabile de energie și consolidarea instituțiilor corespunzătoare, însoțit de un plan de finanțare, obiective cantitative și termene de implementare.
- Implementarea unui set de măsuri de cost redus în acest domeniu.

Societatea Informațională

(67) *Accelerarea progresului la capitolul politica și reglementarea în domeniul comunicațiilor electronice*

- Adoptarea unei politici naționale privind dezvoltarea sectorului.
- Adoptarea unui cadru cuprinzător de reglementare inclusiv licențierea, accesul și interconexiunea, numerotarea, tarife orientate spre cost, Serviciul Universal și drepturile utilizatorilor, protecția confidențialității și securitatea datelor.
- Implementarea eficientă a liberalizării pieței inițiată la 1 ianuarie 2004 inclusiv susținerea unui mediu pe deplin competitiv.

- Asigurarea independenței, sporirea împuternicirilor și îmbunătățirea eficienței Agenției Naționale pentru Reglementare în domeniul Telecomunicațiilor și Informatică (ANRTI) prin intermediul alocarea unor resurse umane și financiare adiționale și sporirea puterilor de aplicare în practică a deciziilor.
- Sporirea capacităților comerciale ale MoldTelecom-ului în viitorul mediu competitiv.

(68) *Accelerarea progresului în dezvoltarea serviciilor Societății Informaționale și în integrarea Moldovei în Programul de cercetare TSI (Tehnologiile Societății Informaționale).*

- Continuarea implementării politicii naționale și strategiei privind edificarea Societății Informaționale și alocarea fondurilor suficiente pentru implementare.
- Promovarea utilizării pe larg a noilor tehnologii în business și administrație, în special în domeniul sănătății și educației (e-comerț, e-guvernare, e-sănătate, e-instruire), prin asigurarea unei infrastructuri avansate, dezvoltarea conținutului și introducerea proiectelor pilot.
- Sporirea nivelului de utilizare a Internetului și serviciilor on-line de către cetățeni prin intermediul programelor publice de instruire în domeniul utilizării computerelor.
- Adoptarea unui plan special de promovare a participării Moldovei la compartimentul Tehnologiile Societății Informaționale a celui de-al 6-lea Program-cadru.

Mediul

(69) *Întreprinderea măsurilor pentru asigurarea condițiilor de bună guvernare bună a domeniului protecției mediului implementarea acestora.*

- Fortificarea capacităților structurilor administrative și procedurilor de asigurare a planificării strategice în domeniul protecției mediului, inclusiv strategiile de finanțare și coordonarea activităților între instituțiile de resort.
- Stabilirea procedurilor privind accesul la informația de mediu și participarea publicului la adoptarea deciziilor de mediu, inclusiv implementarea Convenției de la Aarhus în special prin elaborarea structurilor și procedurilor de asigurare a unui nivel acceptabil de oferire a serviciilor publicului larg.
- Elaborarea raporturilor anuale privind starea mediului în Republica Moldova.
- Consolidarea structurilor și procedurilor necesare pentru evaluarea impactului mediului, inclusiv în context transfrontalier; perfectarea legislației corespunzătoare.
- Îmbunătățirea ulterioară a strategiilor de comunicare privind beneficiile politicii de mediu și educația ecologică, susținerea societății civile și autorităților locale.

(70) *Întreprinderea activităților în vederea prevenirii degradării mediului, protecției sănătății populației și utilizării raționale a resurselor naturale, în conformitate cu angajamentele Summit-ului de la Johannesburg*

- Continuarea adoptării legislației pentru sectoarele principale de mediu (calitatea apei, gestionarea deșeurilor, calitatea aerului, poluarea industrială), inclusiv adoptarea cadrului legislativ privind flora și rețelele ecologice.
- Sporirea capacităților administrative, inclusiv eliberarea permiselor pentru inspecție.
- Dezvoltarea programelor și planurilor specifice sectoriale (privind resursele acvatice, deșeurile, aerul, poluarea industrială), în special prin finalizarea planurilor privind deșeurile lichide și poluanții organici persistenți.

(71) *Intensificarea colaborării în domeniul protecției mediului.*

- Implementarea prevederilor Protocolului de la Kyoto în cadrul Convenției-cadru a ONU cu privire la schimbarea climei.
- Participarea activă în Grupul de lucru Dunărea – Marea Neagră privind implementarea concepției transfrontaliere de management al apelor; asigurarea participării active la compartimentul Europa de Est, Caucazul și Asia Centrală din cadrul Inițiativei Apei a UE
- Identificarea posibilităților de sporire a cooperării regionale privind problemele transfrontaliere, în special cu țările vecine.
- Participarea la activități selectate ale Agenției Europene de Mediu
- Fortificarea capacităților administrative pentru implementarea acordurilor regionale și internaționale

Cercetare, dezvoltare și inovație

(72) *Pregătirea Moldovei pentru integrarea în Spațiul European de Cercetare (ERA) și în cadrul Programelor Comunitare de Cercetare-Dezvoltare în baza excelenței științifice.*

- Implementarea strategiei informaționale apropiate pentru a facilita participarea adecvată a savanților la Acordul de cooperare științifică și dezvoltare tehnologică (C&DT)
- Estimarea capacității structurilor de cercetare în Moldova cu scopul integrării lor în Spațiul European de Cercetare

(73) *Dezvoltarea capacității Moldovei în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice pentru a susține economia și societatea*

- Consolidarea resurselor umane, materiale și instituționale în scopul îmbunătățirii capacităților de cercetare-dezvoltare tehnologică și inovare, inclusiv prin intermediul acțiunilor INTAS, EUREKA și COST.

(74) *Susținerea integrării Moldovei în schimburi științifice la nivel înalt*

- Consolidarea participării Moldovei la programele de studii internaționale Marie Curie, incluzând sprijinul mecanismelor corespunzătoare de revenire.
- Promovarea participării savanților Moldovei la dezbateri și foruri internaționale

2.7. Contactele interumane

Educație, tineret și instruire

(75) *Ajustarea sistemului educațional din Republica Moldova la standardele țărilor membre ale Uniunii Europene și la prevederile procesului de la Bologna*

- Implementarea reformei legislative și a altor acțiuni care vor pregăti aderarea Moldovei la procesul de la Bologna (promovarea unei autonomii mai mari a Universităților, modernizarea curriculumului, introducerea sistemului de credite).
- Folosirea participării la programul Tempus III pentru examinarea posibilității de creștere a resurselor umane și capitalului uman.
- Implicarea reprezentanților societății civile și a partenerilor sociali în reformarea învățământului secundar profesional și a celui superior.
- Continuarea implementării programului național privind introducerea tehnologiilor informaționale (IT) în educație.

(76) *Intensificarea cooperării în domeniul educației, instruirii și tineretului*

- Susținerea schimbului și oportunităților de studiu pentru moldoveni, în special prin participarea lor la Programul Erasmus Mundus.
- Intensificarea participării Moldovei la programul Tempus III.
- Pregătirea pentru posibila extindere a programului Tempus în domeniile învățământului secundar profesional, precum și instruirii adulților.
- Intensificarea schimbului de tineret și cooperarea în domeniul instruirii non-formale pentru tineret.
- Sporirea promovării dialogului intercultural, schimbului de tineri și cooperării în domeniul educației non-formale prin intermediul programului YOUTH.

Cooperarea în domeniul culturii și audiovizualului

(77) *Intensificarea cooperării culturale*

- Intensificarea schimburilor culturale acordând prioritate mobilității tinerilor moldoveni, în special prin intermediul programului YOUTH.

- Ajustarea legislației relevante în domeniul audiovizualului la standardele europene (în vederea posibilei participări la programul Media, în cazul îndeplinirii condițiilor necesare)
- Dezvoltarea dialogului privind diversitatea culturală, inclusiv în contextul relevantelor negocieri în UNESCO.

Cooperarea societății civile

(78) Promovarea cooperării societății civile

- Dezvoltarea continuă a Programelor de Parteneriat pentru Consolidarea Instituțională, (IBPP) existente în domeniul creării instituțiilor prin valorificarea experienței în cadrul acestora.
- Încurajarea împuternicirii consumatorilor și protecția intereselor lor economice legitime.

Cooperarea regională și transfrontalieră .

(79) Intensificarea contactelor și capacității regionale transfrontaliere prin preluarea oportunităților și provocărilor care rezultă din extinderea UE

- Încurajarea inițiativelor locale și regionale în vederea stabilirii și dezvoltării cooperării transfrontaliere.
- Implementarea activităților bazate pe prioritățile regionale, dezvoltate în cooperare cu domeniile vizate.
- Atragerea atenției speciale la implementarea noilor Programe de Vecinătate și susținerea dezvoltării acestora prin implicarea activă la nivelurile locale și regionale.
- Asigurarea unui suport la dezvoltarea resurselor umane și a altor capacități ai autorităților locale și regionale pentru a asigura o eficientă implementare a acțiunilor de cooperare transfrontalieră.

Sănătatea publică

(80) Sporirea nivelului de securitate a sănătății și siguranței epidemiologice în Moldova în conformitate cu legislația UE și în cooperare și cu sprijinul OMS. Ralierea sistemului informațional al Moldovei la indicatorii sănătății aplicați în UE.

Informații și cunoștințe în domeniul sănătății

- Organizarea colectării informațiilor privind indicii sănătății

Supravegherea maladiilor transmisibile și Securitatea Sănătății

- Efectuarea schimbului de informații și experiență tehnică în vederea facilitării participării în Rețeaua Uniunii Europene destinată Prevenirii și Controlului Bolilor Infecțioase

- Participarea în rețelele de supraveghere, în special cele de colectare a datelor și informațiilor privind SIDA, infecțiile sexual transmisibile, hepatita C și B.
- Reforma sistemului de sănătate:
- Îmbunătățirea sistemului de asistență medicală primară și a prevenirii bolilor, de tipul SIDA, în special în localitățile rurale și comunitățile nevoiașe precum și în cadrul grupurilor social vulnerabile
- Modernizarea serviciului de urgență
- Autonomia serviciilor medicale , în special în spitale
- Monitorizarea implementării asigurărilor medicale obligatorii. Îmbunătățirea standardului de instruire în practica generală pentru personalul medical cu studii superioare și medii.

3. Monitorizarea

Planul de Acțiuni va fi prezentat pentru adoptare formală în cadrul Consiliilor de Cooperare între UE și Moldova. Planul de Acțiuni va ghida lucrul între UE și Moldova. În cazul apariției unei necesități din partea UE privind măsuri specifice ce necesită decizii cu valoare juridică obligatorie, Comisia va recomanda Consiliului adoptarea directivelor necesare de negociere.

Organismele comune existente în cadrul APC vor promova și monitoriza implementarea Planului de Acțiuni. Structurile din acordurile relevante trebuie revizuite dacă este cazul pentru a asigura reflectarea corespunzătoare a tuturor priorităților PEV.

Comisia va elabora rapoarte referitoare la implementarea Planului de Acțiuni la intervale regulate de timp. Ea va invita Moldova să furnizeze informații pentru aceste rapoarte. De asemenea, Comisia va lucra cu organizații ca Consiliul Europei, OSCE, organele relevante ale ONU și instituțiile financiare internaționale.

Prima examinare a implementării Planului de Acțiuni va fi întreprinsă după doi ani de la adoptarea lui.

Planul de Acțiuni poate fi amendat și/sau actualizat cu regularitate pentru a reflecta progresul în realizarea priorităților.